

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ
PROJESİ)

EĞLENCE HİZMETLERİ

FARKLI KÜLTÜRLER

ANKARA 2007

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	i
AÇIKLAMALAR	iii
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1.TÜRK KÜLTÜRÜ	3
1.1. Kültür	3
1.1.1. Tanım	3
1.1.2. Önemi	4
1.1.3. Maddi Kültür ve Manevi Kültür	5
1.1.4. Kültürel Gecikme	5
1.1.5. Alt Kültür	6
1.1.6. Kültürün Özellikleri	6
1.1.7. Kültür İçerikleri	7
1.2. Türk Kültürü	8
1.2.1. Önemi	8
1.2.2. Özellikleri	8
1.2.3. Türk Halk Oyunları	9
1.3. Türk Mutfağı	16
1.3.1. Önemi	16
1.3.2. Özellikleri	17
1.3.3. Yöresel Yemekler	17
1.3.4. Türk Mutfağında İçecekler	22
1.3.5. Toplu Yemek Yeme Geleneği	23
1.3.6. Türk Mutfağının Animasyonda Kullanılması	23
1.4. Tören ve Seremoniler	23
1.4.1. Çeşitleri	23
1.4.2. Özellikler	23
1.5. Geleneksel Gölge Oyunları	24
1.5.1. Tanımı	24
1.5.2. Çeşitleri	24
1.5.3. Özellikleri	24
1.6. Geleneksel Seyirlik Oyunlar	28
1.6.1. Tanımı	28
1.6.2. Çeşitleri	28
1.6.3. Özellikleri	28
1.7. Türk Müzik Kültürü	30
1.7.1. Türk Müzik Kültürünün Önemi	30
1.7.2. Çeşitleri	30
UYGULAMA FAALİYETİ.....	33

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ.....	34
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	35
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	36
2. KÜLTÜREL FARKLILIKLAR	36
2.1. Çeşitli Ükelere Ait Farklılıkları Araştırma	36
2.1.1. Yüz Yüze Görüşmeler	37
2.1.2. Basılı Kaynaklardan	38
2.1.3. Görsel Kaynaklardan.....	38
2.1.4. İnternet Üzerinden	38
2.2. Animasyonda Kültürel Farklılıklar	39
2.2.1. Animasyonda Kültürel Farklılıkları Kullanma	39
2.2.2. Konuklarla İletişimde Kültürel Farklılığı Kullanma	40
2.2.3. Aktivitelerde Kültürel Farklılığı Kullanma	40
2.2.4. Gösterilerde Kültürel Farklılığı Kullanma	40
2.2.5. Kültürel Farklılıklara Örnekler.....	41
UYGULAMA FAALİYETİ.....	42
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ.....	43
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	44
MODÜL DEĞERLENDİRME	45
CEVAP ANAHTARLARI	47
KAYNAKÇA	49

AÇIKLAMALAR

KOD	224TF0003
ALAN	Eğlence Hizmetleri
DAL/MESLEK	Animatörlük/Çocuk Animatörlüğü
MODÜLÜN ADI	Farklı Kültürler
MODÜLÜN TANIMI	Türk kültürü ve çeşitli ülkelere ait kültürel farklılıklar ile ilgili konuların verildiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Türk kültürünü ve farklı ülke kültürlerini tanımak ve bu farklılıkları eğlence hizmetlerinde kullanmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel amaç Bu modül ile eğlence hizmetleri departmanında kültürel farklılıklara uygun programlar hazırlayabileceksiniz. Amaçlar 1. Eğlence hizmetleri departmanında aktivitelerde Türk kültürel özelliklerini programın özelliğine göre kullanabileceksiniz. 2. Eğlence hizmetleri departmanında farklı ülke kültürlerinin özelliklerini programın özelliğine göre kullanabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam : Sınıf, sektör Donanım: Bilgisayar donanımları, VCD, DVD, televizyon, projeksiyon, bilgisayar, internet ortamı vb.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	<ul style="list-style-type: none">➤ Her faaliyet sonrasında, o faaliyetle ilgili ölçme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz.➤ Modül sonunda kazandığımız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanan ölçme araçlarıyla değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Eğlence hizmetleri içinde konukların iyi vakit geçirmeleri ve eğlenmeleri için çeşitli aktiviteler, gösteriler ve şovlar yapılmaktadır. Bu programlar yapılırken ülkenin kültürel değerlerine de vurgu yapılmaktadır. Hatta bazı şovlarda sergilenmektedir.

Ülkemizin geleneksel eğlenceleri geçmiş yıllarda insanların yaşamında önemli bir yer tutmaktaydı. Zamanla eğlence anlayışı değişti. Geleneksel eğlencelere eskisi kadar rağbet kalmamıştı. Fakat eğlence hizmetlerinde, son yıllardaki değişim (farklı kültürlerin kullanılması) ile geleneksel eğlencelerden esinlenerek bazı animasyon programları yapılmaktadır.

Farklı kültürleri tanımak onların beklentilerine cevap vermede önemli ipuçları verir. Yabancı konuklarımızın kültürlerini tanımalı ve onlara kendi kültürümüzü tanıtmalıyız.

Elinizdeki modülde, kültürümüz ve öğeleri anlatılmaktadır. Geleneksel kültürel değerlerimizden örnekler verilmiştir. Ayrıca başka ülkelerin kültürlerini öğrenmeniz için sizlere bazı yöntemler anlatılmaktadır. Bu modül genel anlamda eğlence hizmetleri departmanında aktivitelerde Türk kültürel özelliklerini ve farklı ülke kültürlerinin özelliklerini programın özelliğine göre kullanabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Eğlence hizmetleri departmanında aktivitelere Türk kültürünün özelliklerini kullanabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sektörde çalışan animatörlerle görüşerek Türk kültürel özelliklerinin animasyon programlarında nasıl kullanıldığını inceleyiniz. Elde ettiğiniz bilgileri rapor haline getirip sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.TÜRK KÜLTÜRÜ

1.1. Kültür

Resim1.1.Eski çağlardan kalma bir heykel

1.1.1. Tanım

Kültür, toplumla ilgili konuların başında gelmektedir. Latince kökenli bir kavramdır. Sözcük anlamı, tarımsal alanı ekip yetiştirmektir. Günümüzde ve geçmişte çok sıklıkla kullanılan bir terim olmuştur. Üzerinde çok araştırmalar yapılmıştır. Kültür çok anlamlı ve kapsamlı bir kavram olması nedeniyle farklı tanımları bulunmaktadır.

Bu tanımlardan bazıları şunlardır:

“Kültür, toplumdaki geçmiş davranışların biriktirilerek aktarılan sonuçlarıdır.”¹

“Kültür, geleneksel sorun çözme yollarının başarılı sonuçlarından ötürü benimsenmiş davranış biçimleridir.”²

“Kültür, toplumsal çevrenin belirlediği tüm hayat biçimidir.”³

“Kültür, bir topluluğun toplumsal alışkanlıklarını ve görünüşlerini kapsayan insan davranışlarının ürünleridir.”⁴

Bu kültür tanımları birbirlerinden farklı anlamlar içermelerine rağmen, gerçekte aynı olayın değişik görüntülerini yansıtır. Tüm tanımların ortak yönü, kültürün toplumsal yaşayıştan kaynaklanmasıdır.

Kültürün bugün yaygın olarak kullanılan tanımını Tylor (Teylör) yapmıştır. Tylor 1832-1817 yılları arasında yaşamış bir İngiliz antropoloğudur.

Antropoloji: İnsanı ve insan gruplarını inceleyen bilim dalıdır. Tylor’a göre “Kültür, insanın bir toplum üyesi olarak edindiği bilgi, inanç, sanat, ahlâk, hukuk ve törelerle her türlü beceri ve alışkanlıklarını içeren karmaşık bir bütündür.”

Resim1.2: Konaklama tesisinde sergilenen bir resim

1.1.2. Önemi

Kültürün tanımından da anlaşılacağı gibi bir milletin tüm maddi ve manevi varlıkları kültürü oluşturmaktadır. Dolayısıyla kültürle ilgili değerler bir milleti millet yapan değerlerdir. Bu değerlerin korunması, gelecek nesillere aktarılması aynı zamanda o milletin geleceğinin de teminatıdır. Kültürel değerlerin varlığı kuşaklar arası diyaloguda olumlu yönde etkileyecektir. Kültürün nesilden nesile aktarılması kuşaklar arasında manevi bağlar kuracaktır.

Kültür, aynı zamanda bir ülkenin tanıtımında da önemli rol oynar. Ülkelerin yurt dışında tanıtılmasında kültürel ve sanatsal faaliyetlerin büyük etkisi vardır. Animasyon etkinliklerinde ülkemizi ait kültürel değerler kullanılırsa kültürümüz tanıtılmış olur.

1.1.3. Maddi Kültür ve Manevi Kültür

Kültürü maddi ve manevi diye ayırmak bu kavramın içeriğini daha iyi anlamak için yapılır. Herhangi bir kültür unsurunda her ikisi de görülebilir.

Maddi kültür, toplumun yarar elde etmek amacıyla kullandığı her türlü araçlardan oluşmaktadır. Örneğin: Makineler, iletişim araçları, binalar, yollar, ulaşım araçları vb.

Manevi kültür ise toplumsal yaşayıştan kaynaklanan ortak duygu ve düşüncelerdir. Örneğin: Din, ahlâk, inançlar, töreler, adetler, sanatlar vb.

Kültür sözcüğünü birçok yazar ve araştırmacı uygarlık sözcüğü ile eş anlamlı olarak kullanmıştır. Kimi sosyologlar ise kültürün maddi yönüne uygarlık adını vermişlerdir. Bazı sosyologlar ise kültür sözcüğüne kesin bir anlam kazandırmaya çalışmışlardır. Günümüzde kültür ile uygarlık sözcüklerinin eş anlamlı olmadıkları belirtilmektedir.

Ünlü Türk sosyoloğu Ziya Gökalp de kültür ve uygarlık terimlerinin farklılığını belirtmiştir. Gökalp'e göre kültür, "Bir milletin kendine özgü dil, ahlâk, hukuk, din, estetik, ekonomi, fikir ve fen hayatlarının ahenkli bütünüdür. Uygarlık ise bireysel iradelerle ve metotlu çalışmalarla meydana getirilen bilim, bilgi ve tekniklerin tümüdür. Bilgi, teknik ve metotları milletler birbirlerinden alabilirler. Dolayısıyla bunlar milletler arasındır; kültür ise millidir."

1.1.4. Kültürel Gecikme

Toplumlar sürekli değişim içindedir. Kültür de toplumsal nitelikli olduğu için değişmesi kaçınılmazdır. Kültür değişmez değildir. Fakat bu değişimin hızı farklıdır. Bazı durumlarda yavaş, bazı durumlarda hızlıdır. Değişim belli bir süreç içinde gelişir. Kültür sürekli ve belli değişikliklerden geçer. Hiç değişmeyen kültürler zamanla yok olmuşlardır. Değişim, gözümüzün önünde o kadar ağır gerçekleşir ki, farkında olmayız. Ancak değişimi geçmişimizi düşünerek algılayabiliriz. Örneğin: haberleşme ile ilgili gelişmeler o kadar hızlı gelişti ki, eski haberleşme araçlarını neredeyse hiç kullanmıyoruz veya az kullanıyoruz. Önceleri mektup ve telgraf haberleşmenin en önemli araçları idi. Daha sonra sabit telefon önem kazandı. Günümüzde ise taşınabilir cep telefonları çok önem kazanmıştır. İnternet haberleşmeye veya iletişime farklı bir boyut kazandırdı. Her geçen gün daha çok kullanılıyor ve yaygınlaşıyor.

Kültürel değişmeyi açıklayan yaklaşımlardan biri de Ogburn'un (Okburn) kültürel gecikme modelidir. Ogburn 1886- 1959 yılları arasında yaşamış Amerikalı toplum bilimcidir. Ogburn'a göre "Toplumun ürünü olan kültür, toplumsal kurumlar ve yaşantılar ile maddi unsurların uyumlu bütünlüğüdür. Değişme, kültürün bütün unsurlarında gerçekleşir. Ancak maddi ve maddi olmayan kültürdeki değişim aynı hız ve zamanda olmayabilir. Maddi olmayan kültür, maddi kültürdeki değişmeye ayak uyduramıyorsa (uyum sağlayamıyorsa) bu duruma **kültürel gecikme** denir. Örneğin: Endüstriyel bir gelişme, eğitim sisteminde bulunmayan uzman bir personele ihtiyaç duyabilir. Böyle bir ihtiyaç, eğitim sistemi üzerinde değişimi gerçekleştirmek üzere baskıda bulunabilir. Uzman personelin yetişme süresine kültürel gecikme diyebiliriz."

1.1.5. Alt Kültür

Her toplumun maddi ve manevi çeşitli ortak unsurları bünyesinde toplayan ve **milli kültür** olarak tanımlanan bir kültürü vardır. Bu genel unsurların yanı sıra, aynı kültür içinde birbirinden farklı kültür özelliklerine sahip gruplar bulunur. Milli sınırlar veya bir kültürün sınırları içindeki böyle farklı kültür birimlerine ve sentezlerine **alt kültür** denir.

Özellikle günümüzün bütün karmaşık toplumlarında, sayısız alt kültürlerin var olduğu görülür. Alt kültürlerin oluşmasında bölgesel iç göçlerin veya uluslararası göçlerin etkisi çok büyüktür. Günümüzde sıklıkla göç olayı yaşanmaktadır. Genellikle daha iyi yaşam koşulları, iş bulma, eğitim vb. amaçlardan dolayı insanlar göç etmekte. Bu göçle birlikte insanlar, yaşam şekillerini de adeta gittikleri yere götürürler. Fakat gittikleri yere uyum sağladıktan sonra büyük ölçüde kendi kültürlerinden uzaklaşırlar. Birkaç kuşak sonra ise neredeyse kültürlerine yabancılaşırlar.

Bir toplumda çeşitli alt kültürlerin bulunması olumsuz bir durum değildir. Alt kültürler, milli kültürü zenginleştirir ve hareketlilik kazandırır. Günümüzde ekonomik ilişkilerin globalleşmesi, iletişim araçlarının etkin olması bölgesel farklılıkları giderek azaltmaktadır.

1.1.6. Kültürün Özellikleri

- **Toplumsallık:** Toplumsallık kültürün en önemli özelliğidir. Toplum, kültür olmadan var olamayacağı gibi, kültür de kendisini koruyan ve geliştiren bir toplum olmadan varlığını sürdürmez. Ayrıca her toplumun kendine özgü bir kültürel yapısı vardır. O yapı o toplumu diğerlerinden ayırt eden en önemli özelliktir.
- **Öğrenirlilik:** Kültür biyolojik kalıtım veya soya çekimle değil, öğrenme yoluyla sonradan kazanılır. Bu olgu kültürün bir kuşaktan diğerine aktarılmasıyla gerçekleşir. Toplumda kültürün aktarılması, herkesin üstüne düşeni yapmasıyla gerçekleşir. Örneğin; eğitim öğretimi üstlenmiş olan kurumlar, millî kültürü aktarma işlevini görürler. Çocukluk döneminde aile, arkadaş grupları, okul, komşuluk ilişkileri; yetişkinlikte meslek grupları, iş örgütleri, kitle iletişim araçlarının bireye aktardıkları davranışlar, tavırlar ve beceriler kültürdür. Kültürün aktarılması aynı zamanda bireylerin toplumsal ve sosyal olmalarını sağlamaktadır.
- **Tarihsellik:** Kültür, toplumda aniden oluşmuş değildir. Belli bir süreçte ve belli bir zaman içinde ortaya çıkmıştır. Bu nedenle her kültür tarihseldir.
- **Süreklilik:** Toplum sürekli var olduğu için kültürde var olmak zorundadır. Her toplum geçmişin kültürü ile biçimlenir. Kendisinden sonraya da bu kültürü aktarır. Toplumun varlığı kültürün devamlı olmasını sağlar. Aynı zamanda kültürün devamlı olması kültürün sürekliliğini sağlar.
- **Değişirlik:** Kültürün sürekliliği vardır. Fakat değişime de uğrar. Değişime ayak uyduramayan toplumlarda kültür yok olmaktadır. Bu değişim bazen hızlı olabileceği gibi çok yavaş da olabilir. Zaman içinde çeşitli kurumsal yapılardaki değişimler

kültüre yeni unsurlar katar. Böylece kültür değişerek yeni bir bütünlük kazanır. Kültürün değişmesinde toplumun etkisi de büyüktür. Toplumun eğitilmiş olması, teknolojik değişime ayak uydurması, demokrasi ile yönetilmesi vb. toplumun kültürel değişim hızını etkiler.

- **Görecelilik:** Her toplumun kendine göre bir kültürü vardır. Yıllar içerisinde oluşmuştur. Yerine göre değişime uğramıştır. Her toplumun kültürü birbirine göre farklılık gösterir. Dolayısıyla toplumlar kendilerine özgü kültürleriyle farklı renkler oluştururlar. Bu farklılık bir bütün içerisinde olmalıdır.

1.1.7. Kültür İçerikleri

Kültür durağan değildir. Sürekli değişim içindedir. Kültürel değişime neden olan çeşitli etkenler vardır. Bunlardan birisi, bilim adamları, aydınlar, filozoflar, sanatçılar ve liderler gibi toplumu etkileyebilen kişi veya grupların ortaya koydukları yeniliklerdir. Örneğin Ulu Önder Atatürk'ün yapmış olduğu harf devrimi ve diğer devrimleri toplumda büyük ve köklü değişikliklerin olmasını sağlamıştır. Aydınların demokrasi ile ilgili düşünceleri toplumu etkilemiştir. Ülkemizde serbest ve özgür iradeye dayalı seçme ve seçilme hakkının olmasında aydınların bu düşünceleri etkili olmuştur.

Bir başka etken ise kültürler arası etkileşimdir. Günümüzde etkili ve hızlı iletişim bu etkileşimi hızlandırmıştır. Serbest dolaşım hakları, turistik geziler, sermayenin dünyanın neredeyse her yerinde serbest dolaşım hakkı olması da kültürel etkileşimi hızlandırmaktadır. Örneğin: 1980'li yıllara kadar ülkemizde hazır yemek veya fast food denilen pratik yemekler yaygın değildi. Fakat serbest piyasa ekonomisi uygulamaları bu tür işletmelerin açılmasına olanak sağlamıştır. Halkımızda bu yemek kültürüne ilgi duymuştur. Bu durum farklı bir yemek kültürünün ülkemizde yaygınlaşmasına sebep olmuştur.

Bir başka etken ise toplumun ihtiyaçları değişip çeşitlilik kazandıkça, buna bağlı olarak kültürel unsurlar da değişmiştir. Örneğin, geçmiş yıllarda kadının iş yaşamında pek yeri yoktu. Kadınlar genellikle evde durur ve çocuk bakardı. Değişen yaşam koşulları, kadının statüsünün değişmesi, kadının iş hayatına atılmasına sebep olmuştur. Bu değişim gündüz çocuk bakım evlerinin açılmasına sebep olmuştur. Ayrıca hazır yemek kültürünün oluşmasına ev dışında bir restoranda yemek yeme gibi değişikliklere sebep olmuştur.

Bütün bu değişikliklere rağmen toplumda, kültürel unsurların kuşaklar boyu sürekliliğini sağlayan öğeleri vardır. Bunlar bir anlamda kökleşmiştir. Bu öğeler, kültürün ortaklaşa benimsenmesini ve ona göre davranılmasını sağlar. Biz bu öğelere norm deriz.

Normlar, toplumda bireyler arası ilişkileri düzenleyen, yaptırım gücüne sahip olan kurallardır. Bunların bir kısmı yasalar, yönetmelikler ve tüzükler gibi yazılıdır. Uyulması zorunludur. Uyulmaması durumunda cezası vardır. Örneğin; hırsızlık yapan bir kişi toplum tarafından ayıplanır ve dışlanır. Fakat yasalara göre ise cezai müeyyidesi vardır. Hukuk önünde cezasını çekmek zorundadır. Örfler, âdetler, gelenekler gibi yazılı olmayan fakat toplum tarafından önemsenen normlar vardır. Bu normlar kültürün manevi boyutunu oluşturur. Yazılı olmayan normlar şunlardır.

- **Törelere (Örfler):** Kültürün manevi boyutu en yüksek olan ve yaptırımı en fazla olan kurallardır. Örflere uygun davranılmadığı zaman toplum tarafından mutlaka cezalandırılma söz konusudur. Bazı cezalar hukuken yasak olmasına rağmen uygulanabilir. Örneğin; kan davası, başlık parası, namus davası vb.
- **Âdetler:** İnsanların kendi aralarındaki ilişkileri düzenleyen kurallardır. Örfler kadar katı kuralları yoktur. Yaygın olarak kullanılan davranış biçimleri geliştirilmiştir. Örneğin: Bayram ve düğün ziyaretleri veya kuralları âdetlerin başta gelenleridir.
- **Gelenekler:** Toplum tarafından alışagelmış ve yaygın olarak kullanılan davranış biçimleridir. Yaptırım gücü daha zayıftır. Örneğin: Büyüklerin elini öpme, büyüklere yer verme, asker uğurlama vb.
- **Görenekler:** Aynı bölgede bulunan insanların yaşayış biçimlerini düzenleyen kurallardır. Her bölgenin doğal koşulları sebebiyle insanların geliştirdikleri barınma, beslenme, giyinme gibi davranışları göreneklere örnektir. Örneğin: Ülkemizin sahil bölgelerinde şort giyme sıcak olduğundan gayet normal bir davranış iken iç kısımlarda ayıplanır bir davranış olarak karşımıza çıkabilir. Hayvancılığın gelişmiş olduğu bölgelerde yemeklerde tereyağı veya et kullanımını diğer bölgelere göre daha yüksektir.

1.2. Türk Kültürü

1.2.1. Önemi

Büyük, köklü ve medeni milletler, var olmalarını milli kültürlerine borçlular. Milli kültürün temelleri üzerinde yükselirler. Bu temellerden mahrum olan milletlerin ayakta durabilmeleri mümkün değildir. Bunun içindir ki medeni milletlerin gelişmesinde ve güçlenmesinde milli kültürün payı çok büyüktür.

1.2.2. Özellikleri

Türk kültürü kaynağını Türk milletinden almaktadır. Kökeni çok eskilere dayanmaktadır. Orta Asya'dan Balkanlara kadar uzanan büyük bir coğrafyada hüküm süren Türklerin kültürü çok çeşitli ve zengindir. İlk Türk devleti Göktürklerden son kurulan Türkiye Cumhuriyetine kadar 16 Türk devleti kurulmuştur. Bugünkü Cumhurbaşkanlığı forsunadaki 16 yıldız tarih boyunca kurulmuş olan Türk devletlerini temsil etmektedir. Kültürümüzü etkileyen birçok unsur vardır.

Öncelikle Türkler çok geniş bir coğrafyada yaşadığı için her gittikleri yerden etkilenmişlerdir. Burada yaşayan farklı halkların kültüründen etkilenmişlerdir.

Resim1.3: Geleneksel çini sanatına örnek

Türkler İslam dinini kabul ettikten sonra Müslümanlıktan ve Müslüman ülkelerden etkilenmişlerdir. İslam ülkeleri de bizim kültürümüzden etkilenmişlerdir.

En önemli unsur ise 1928 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Büyük Önder Atatürk'ün yapmış olduğu Harf devrimidir. Harf devrimi ile yazma dili de Türkçe olmuştur. Oysa öncesinde Arapça kullanılmakta idi. Bu da dilde bir bütünlüğün sağlanmasında olumsuz bir durumdu. Harf devrimi ile birlikte konuşma ve yazma dili Türkçe olmuştur. Okuma yazma oranı hızla yükselmiştir. Kültürün en önemli unsuru dildeki bütünlüktür. Harf devriminin kültürümüzün gelişmesinde çok önemli bir yeri vardır.

Kültürümüzü oluşturan önemli değerlerimizi şunlardır:

1.2.3. Türk Halk Oyunları

1.2.3.1. Çeşitleri ve Özellikleri

Halk oyunları düğünlerde, nişanlarda, askere uğurlamada, yaylaya çıkış ve inişte, doğumda, dini ve millî bayramlarda, kazanılan zaferin sonucunda, sıra gezmesi, yaren sohbeti gibi toplantılarda oynanmaktadır. Oyunlar genellikle oyun oynamaya elverişli açık alanlarda oynandığı gibi kapalı yerlerde de oynanabilir.

Özellikle düğünlerde, yörede iyi oynadığı bilinen kişiler davet edilir. Çünkü topluluğun başında yörenin müziklerini, oyunlarını iyi bilen ve saygın kişiler bulunur. Halk oyunları figür bakımından zenginliğini bu kişilere borçludur. Onlar maharetini, ustalığını göstermek için kendine özgü doğaçlama figürler yapar. Böylece oynayan veya oynamayan insanlara özellikle gençlere oyunlar gösterilmiş olur. Geçmiş yıllardan günümüze folklorumuzun aktarılması bu geleneklerle mümkün olmuştur.

1.2.3.2. Halk Oyunlarının Geleneği ve Öyküsü

Halk oyunları genel olarak bazı olayların taklit edilmesi ile oluşmuştur. Örneğin; ekin ekmek veya biçmek, gelin alma, çeşitli doğa olayları gibi. Halk oyunları toplumsal olayları da konu edinmiştir. Örneğin: Aşk, sevgi, hasret, sevinç konulu oyunlar da vardır. Urfa Kımıl oyunu, ekine zarar veren bir haşere yüzünden halkın yaşadığı sıkıntıyı dile getirir. Bu oyunda olduğu gibi diğer oyunların için de çeşitli anlatılar vardır. Elazığ yöresinde oynanan Çayda Çıra oyununu, konusu ise kızların kına gecesindeki duygularını ve yaşadıklarını anlatır.

1.2.3.3. Halk Oyunlarında Giysi, Çalgı ve Oyun Adları

Halk arasında oyunlar günlük kıyafetlerle oynanır. Fakat özel günlerde oyuna uygun kıyafet giyilir. Halk oyunları ekiplerinin kıyafetleri uyumlu, yöresel ve otantikdir. Son derece renkli ve göz alıcıdır. Türkiye'de halk oyunlarına mutlaka bir müzik aleti eşlik etmektedir. Müzik aleti oyunun yöresine göre değişmektedir. Fakat genel olarak davul ve zurna eşliğinde oyunlar oynanır. Karadeniz yöresinde yöresel müzik aleti olan kemençe kullanılır. Kimi yörelerde özellikle kadınlar türküyle de oynamaktadırlar. Oyunlar isimlerini, onu bulan kişinin adından, coğrafi bölge adından, tabiat olaylarından, içerdiği konudan vb.den alır.

Resim 1.4: Kaşıkla ortada oynanan halk oyunu ve folklor giysisi

1.2.3.4. Değişik Yörelerde Değişik Grup Oyunlar

Türkiye'de halk oyunları ülkenin kültürel yapısı gereği, oynanış şekli bakımından birbirinden farklılık gösteren türlere ayrılır. Bunlara örnek olarak Erzurum civarında Bar, Doğu ve Güneydoğu'da Halay, Trakya'da Hora ve Karşılama, Karadeniz'de Horon, Konya ve civarında Kaşık oyunları, Ege'de Zeybek oyunları verilebilir. Ülkemizin her bölgesinde hatta her ilinde farklı halk oyunları oynanmaktadır.

Resim 1.5: Adıyaman'nın Besni ilçesinden öğrencilerin halk oyunları gösterisi

Örnek olarak çok özgün bir yere sahip olan Elazığ ilimizin halk oyunlarını tüm detayları ile araştırarak inceleyelim.

- **Elazığ halk oyunları:** Elazığ halk oyunlarını genel olarak "Halay oyunu" içinde ele almak gerekir. Fakat komşu ili olan Erzurum'un "Bar oyunundan da" az da olsa etkilenmiştir.

Elazığ halk oyunları "Halay Bölgesi" içinde hareketlilik açısından diğer il ve bölgelere göre ağır ve estetikdir. Oyun tempolarını incelediğimiz zaman bu özellik hemen göze çarpmaktadır. Oyunlar Halay Bölgesindeki diğer oyunlara göre müzik ve oyun figürleri açısından ayrıcalık gösterir.

Resim 1.6: Elazığ yöresi halk oyunu

Elazığ halk oyunları, genel olarak "tatlı sert" bir karaktere sahiptir. Erkek oyunları biraz daha sert ancak estetik, kadın oyunları ise biraz daha yumuşaktır.

- **Çayda Çıra oyunu**

Bu oyun, Elazığ'ın Harput ilçesinden derlenmiştir. Oyun "Mumlu Dans" adıyla dünyaca tanınmaktadır. "Çayda Çıra" oyunu hakkında çeşitli efsaneler vardır. Ancak, bunlar dilden dile dolaşan çeşitli halk masallarına benzemektedir.

Oyun, orijini itibarıyla aydınlatma amacı güdülen ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalara göre halk arasında söylenen çeşitli efsaneler tespit edilmiştir. Bunlardan bir örnek: Efsaneye göre Hazar Gölü kenarında bir köyde birbirini seven iki genç, gizlice buluşmaktadırlar. Erkeğin buluşma yerine gidebilmesi için gölü yüzerek geçmesi gerekmektedir. Buluşma gece olduğundan, kız çıra (Dındık) yakarak gece yerini belli etmektedir. Genç ise ışığa doğru yüzmekte ve böylece sevgililer buluşmaktadır.

Bu durumu sezen kızın babası, buluşmanın yapılacağı bir gece erkeğin yüzerek gölün ortalarına geldiği sıralarda çırayı söndürür. Genç sevgilinin gölde boğulmasına sebep olur. Bunu fark eden kız da kendini suya atar. O da kaybolur. Bunun üzerine bütün köylü toplanarak ellerindeki "Çıra"larla iki sevgiliyi aramaya başlar. Efsaneye göre, bu olay üzerine ağtlar yakılmış, türküler söylenmiş ve çıra ile arama olayı oyunlaşarak günümüze kadar gelmiştir (Benzer bir efsane de Van yöresindeki "AHTAMARA" efsanesidir).

Oyunun 200-300 yıllık bir geçmişi olduğu söylenir. Oyun Elazığ'ın her tarafında bilinir ve oynanır. Hatta, son zamanlarda tüm turistik yörelerde Türk Gecesi adı verilen eğlencenin vazgeçilmez oyunu olarak oynanmaktadır. Yabancı turistler tarafında da büyük bir beğeni ile izlenmektedir.

Çayda Çıra oyunu sürekli olarak kendi melodisi ile oynanır. Ancak oyunun başlangıcında "Şirvan" ya da "Gelin Ağlatma Havası" denilen bir melodi çalınır. Bu oyunun melodisi ile başka bir oyun oynanmamaktadır. Çayda Çıra halk oyunları ekiplerince kızlı erkekli oynanır. Fakat Elazığ ilinde genel olarak kızlar ve erkekler ayrı ayrı oynar. Oyun en az dört beş kişi ile yürütülür. Arka arkaya dizilerek bazen tek dizi, bazen de daire şeklinde oynanmaktadır. Taklitli bir oyun olmayan "Çayda Çıra", usul olarak başladığı gibi bitmektedir. Hem açık hem de kapalı yerlerde oynanır. Güvey ya da gelin misafir önüne çıkarılırken veya "güvey gezdirmesi" geleneği yerine getirilirken oynanır.

Çayda Çıra Türküsü

Çayda çıra yanıyor,
Yanıp yanıp söniyor,
Yavaş yürü usul bas,
Engeller uyanıyor.

Yanar çayda çiralar,
Kızlar oyun sıralar.
Gelin hanım gelirse,
Defçi toplar paralar.

Çayda çıra yanıyor,
Ay tutulmuş sanıyor,
Yavaş oyna güzelim,
Herkes seni tanıyor.

Çayda çıra yanıyor,
Humar göz uyanıyor.
Fital çifte yara bir,
Yürek mi dayanıyor.

Çayda çıra yakarım,
Yar yoluna bakarım,
Bir yüz görümlüğüne,
Beşbirlik takarım.

Çayda çıra yüz çıra,
Yanıyor sıra sıra.
Yarım keklük ben şahin,
Giderim ardı sıra .

• Avreş oyunu

"Berber Yaşar" adıyla da tanınan bu oyunun, Elazığ dışında herhangi bir yerde oynandığına rastlanmamıştır. Oyunun kaynağı Harput'tur. Eskiden asker sevkıyatı çok olan Elazığ ve Harput' ta, askeri hareketlerin taklidi ile ortaya çıkmıştır. Elazığ'ın her yerinde oynanır. Oyunun elli altmış yıllık bir geçmişi olduğu söylenmektedir. Bugün davul ve klarnetle çalınan bu oyunun müziği eskiden zurna ile çalınır ve oynanırdı. Avreş oyununun türküsü yoktur. Bu oyunun melodisi ile başka bir oyun oynanmadığı gibi, bu oyun başka bir melodi ile oynanmaz. Tek sıra dizilmek suretiyle oynanan bu oyun bazen de sağa sola dönmek suretiyle icra edilir. Oyunun öyküsü olmayıp oyun figürünü teşkil eden hareketler, daha çok ayaklarda toplanmış, kısmen de başla yapılmaktadır. Vücudun doğal hareketlerini içeren oyun figürleri ile, asker hareketleri taklit edilmektedir. Oyunda "ha ha, hey hey" diye nara atılır. Bu oyun daha çok asker uğurlamalarında ve düğünlerde oynanır.

Resim 1.7: Elazığ yöresi Avreş oyunu

- **Halay Oyunu**

Harput Halayı da denilir ve kaynağı Harput'tur. Yaklaşık 300 yıldan beri gençler ve yaşlılar tarafından zevkle oynanmaktadır. Oyun, avuç avuca kenetlenip tutunmak suretiyle tek dizi halinde oynanır. Oyunun figürleri ayaklarda toplanmıştır. Daha çok asker uğurlamalarında ve düğünlerde oynanmaktadır.

Resim 1.8: Salonda yapılan halk oyunları gösterisi (Halay)

- **Bıçak oyunu**

Oyun Elazığ'ın Hankendi (Hanköy) ilçesinden derlenmiştir. Oyunun asıl kaynağı belli değildir. Bıçak oyunları Türkiye'nin hemen her bölgesinde değişik şekillerde oynanmaktadır. Erzurum'da "Hançer Bari", Karadeniz Bölgesi'nde de bıçaklarla çeşitli horonlar oynanmaktadır. Davul ve klarnet eşliğinde oynanan bu oyunun türküsü yoktur. İki erkek, bir kadın ya da kadın kılığında bir erkek olmak üzere üç kişi ile oynanır. Bar özelliği de göstermektedir. Oyun el ve ayak hareketlerinden oluşur. Taklitli bir oyun değildir. Müzik aynı ölçüyü sürekli takip eder. Usulde bir değişiklik olmaz. Oyun araçları oyuncuların ellerinde bulunan ikişer bıçaktır. Oyuncular bunlarla figürler yaparlar. Bıçak aralarından geçer, göğse doğru sallamır. Oyun genellikle düğünlerde oynanır.

- **Delilo oyunu**

Harput'tan derlenen bu oyuna "Derilo", "Delilo" gibi adlar verilmektedir. Bu oyun halay bölgesinin hemen her yerinde, birbirine benzer özelliklerle oynanmaktadır. Asıl çıkış kaynağı bilinmemektedir. Delilo oyununun 150-200 yıllık bir oyun olduğu söylenmektedir. Oyun, türkülü bir oyun olup, davul ve klarnet eşliğinde oynanır. Oyunun türküsü oyuncular tarafından söylenir. Bu oyun, başka bir oyun melodisi ile oynanmaz. Bu oyun melodisi ile de başka bir oyun oynanmaz.

➤ Elazığ halk oyunlarında kullanılan giysiler

Halk oyunları giysileri genellikle yöreseldir. Kumaşları, şekil ve giyiniş tarzıyla yöreye has özellikler göstermektedir. Giysilere verilen isimler de farklıdır. Her yöre, belki de şekil ve kumaş olarak aynı olan giysilere ayrı isim verir. Giysiler genel olarak otantiktir. Fakat değişime de açıktır. Ancak, oyun giysilerinin birbiriyle uyum sağlayacak şekilde olması gerekir. Giysiye uygun aksesuar kullanılmalıdır. Örneğin, alta yazlık, üste kışlık bir giysi giyilmemelidir ya da bir zıbının üstüne yelek giyilmemelidir.

• Erkek giyimi

Baş fesi takılır, mendil büyüklüğünde "Puşu" takılır. Yaşlılar yazma bağlarlar. Paçaları dar, üst kısmı geniş, beli uçkur ile büzülen çuha şalvar giyilir. Düz beyaz veya siyah beyaz renkte çizgili, pamuklu kumaştan, içlik veya giyme adı verilen bir iç gömlek giyilir. Bu gömlek kollu, yakasız veya hâkim yakalıdır. Gömleğin üzerine şalvarın kumaşından "avcı yeleği" denilen bir yelek giyilir. Bele beyaz ipek veya şal adı verilen "acem kuşağı" bağlanır. Ayağa çarık ve yün örme çorap giyilir.

• Kadın giyimi

Harput kadınının en eski giysi tipidir. Bu tip giysiyi bugün dahi dağ köylerinde görmek mümkündür. Yaklaşık 150-200 sene öncesinde bu tip giysi hakimdi. Bu giysi üç parçadan meydana gelmiştir.

- **Şalvar:** İpek veya pamuklu kumaştan yapılır. İç kısmı astarlıdır. Şalvarın boyu oldukça uzun olup bilek kısımlarına kaytan geçirilmekte ve diz altından bağlanmaktadır. Böylece şalvar bir etek görünümünde dökümlü olarak ayak bileklerine inmektedir. Şalvarın bel kısmı da uçkurla büzülmemektedir.
- **İçlik:** İpek veya pamuklu kumaştan yapılır. Yakası yuvarlak, önü açık, kopça ile iliklenmektedir. İçliğin yanları yırtmaçlıdır.
- **Üç etek:** Sim işlemeli, kalın ipek kumaştan veya kadifeden yapılmaktadır. Kolları uzun, bilezikli, çok az yırtmaçlıdır. Yırtmaçlı kısım kopçayla tutturulmuştur. Yakası bele kadar açık, "V" şeklindedir. Belde iki kopça ile "birit" ilikle iliklenmektedir. Belden aşağıya doğru genişleyen eteğin önü tamamen açıktır. Yanları ise kalça altından yırtmaçlıdır. Böylece etek üç parça görünümünü almaktadır. Bele "belbağı" bağlanmaktadır. (Belbağı, üç dört cm eninde, tığ işi veya kumaş üzerine işlenmiş kuşaktır) Ayakkabı olarak postal, çorap olarak yazın iplik, kışın ise yün çorap giyilmektedir.

- **Baş süslemesi**

Uzun saçlar ortadan ayrılmakta, arkada küçük parçalara bölünerek örülmektedir. Yanlarda birer tutam saç, kulak hizasında kesilip zülûf bırakılmaktadır. Saç uçlarına "Humpul" denilen saç süslemesi takılmaktadır. Başa bordo çuhadan fes, fesin üzerine gümüş tepelik konulmaktadır. Fese tutturulmuş uzun saç görünümünde ipek saçlık takılır. Fesin üzerine oyalı krep bağlanır. Buna yörede "Kıntık" adı verilir. Bunların üzerine oyalı yazma veya tülbent örtülür.

- **Takılar**

Göğüs üzerine çaprazlama dizilen beşibirlik dizisi, camdan bilezik "Şeve" gümüş veya altın küpe ile yüzük kullanılır.

Halk oyunları artık doğal ortamından çıkmış, yarışmalar, festivaller dolayısıyla sahnelenen bir sanat dalı haline gelmiştir. Bu nedenle de sahneye uygun düzenlemeler yapılmaktadır.

- **Halk Oyunlarının Animasyonda Kullanılması**

Konaklama tesisleri, halk oyunları ile ilgili programı eğlence hizmeti veren şirketlerden kiralar. Genel olarak haftada bir gün Türk Gecesi adı altında bu program yapılır. Ülkemizin her yöresinden farklı folklor oyunları oynanır. Dansöz oynatma ile devam edilir. Dansöz konukları sahneye çıkararak oynatmaya çalışır. Gecenin finalinde tüm konuklar sahneye davet edilerek basit bir oyun birlikte oynatılır. Yabancı ve yerli konuklar Türk Gecesi'ne çok ilgi göstermektedirler. Fotoğraflar çekilmekte ve otantik kültürümüzün parçası olan halk oyunları tanıtılmaktadır.

1.3. Türk Mutfağı

1.3.1. Önemi

Türk mutfağının başlangıç noktası çok eski tarihlere dayanmaktadır. Orta Asya'dan başlayarak Anadolu'ya uzanan göç esnasında kendi birikimi ve diğer uygarlıklardan aldıklarıyla muhteşem bir yemek kültürü oluşmuştur. Günümüzde Türk mutfağı, çeşit ve tat zenginliği ile dünya mutfağında önemli bir yere sahiptir. Türk mutfağı denildiğinde Türkiye'de yaşayan insanların beslenmesini sağlayan yiyecekler ve içecekler, bunların hazırlanması, pişirilmesi, korunması; bu işlemler için gerekli araç gereç ve teknikler ile yemek yeme adabı ve mutfak çevresinde gelişen tüm uygulamalar ve inanışlar anlaşılmalıdır. Türk mutfağının gelişiminde Anadolu coğrafyasının çok büyük bir etkisi vardır. Çok özgün olan Anadolu kültürü ve coğrafyası Türk mutfağının özelliklerinin oluşmasında büyük ölçüde etkili olmuştur. Anadolu'da dört mevsimin yaşanması, her zaman taze sebze ve meyvenin bulunması mutfak kültürünün oluşmasında çok önemli yer tutmuştur. Ayrıca ülkemizde göllerin ve nehirlerin çok oluşu da bu zenginliği beslemektedir. Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması da mutfağımıza katkı sağlamıştır.

1.3.2. Özellikleri

Türk mutfağı sadece ev yemekleriyle sınırlı değildir. Tören ve topluluk mutfağı da gelişmiştir. Örneğin düğünlerde verilen topluluk yemekleri çok eskilere dayanmaktadır. Askeri kışlalarda, dini törenlerde, eğitim kurumlarında verilen toplu yemekler mutfağımızın gelişmesinde önemli bir yer tutar. Türk yemek kültüründe yakın zamana kadar iki öğün yenilirdi. Birincisi sabah ile öğlen arasında kuşluk adı verilen öğün; diğeri de akşam yemeği idi. Fakat günümüzde kent yaşamının gelişmesi ve modern hayatın getirdiği yeniliklerden dolayı üç öğün yemek yenmektedir.

Türk mutfağının temelini üç faktör oluşturmaktadır:

- Tarihsel birikim ve çeşitlilik
- Coğrafyanın zenginliği ve değişkenliği
- Denizlerin çeşitliliği ve sundukları deniz ürünleri

1.3.3. Yöresel Yemekler

➤ **Çorba**

Çorba genellikle Türk mutfağının başlangıç yemeğini (antre) oluşturur. Sofra herhangi bir çorba çeşidi ile açılır. Çorba kapaklı bakır kaplarda veya porselen çorbalıklarla sofraya getirilir. Aile büyüğünün duasıyla içilmeye başlanır. Et, tavuk, balık suları, yoğurt, pirinç, bulgur veya çeşitli sebzelerle çorba zenginleştirilir. Başlangıç yemeği olduğu için mideyi diğer yemeklere hazırlamak ve hazmı kolaylaştırmak için içilir. Türk mutfağında çorbanın yeri çok önemlidir. Bazen tek bir çorba ile bir öğün geçiştirilir. Son derece besleyici özelliği vardır.

Çorba deyince ilk aklımıza gelenler, düğün çorbası, yoğurtlu yayla çorbası, tavuk sulu çeşitli şehriye çorbaları, un, mercimek, sebze çorbaları ve kelle paça türü çorbaları sayabiliriz.

Resim 1.9: Domates çorbası

Resim 1.10: Mercimek çorbası

➤ Et Yemekleri

Kırmızı et yemekleri, kebaplar, köfteler, yahniler, pirzola, külbastılar ve nefis tencere yemekleri buğulama ve haşlamalardan oluşur. Kebap çeşitleri yörelere göre farklı özellikler taşır. Güney yörelerimizde yoğurtla hafifletilen bol acılı kebaplar, Orta Anadolu'da fırında ve diğer yörelerimizde mangalda lezzet bulur. Etlerin yanında salatalar, turşular, yeşillikler, ezme vb. tamamlayıcı ürünlerde verilir. Türk mutfağında etler ana yemektir.

Önemli ve dünyaca bilinen et yemeklerimiz şiş kebap ve döner kebaptır. Hatta dünya yemek literatürüne "kebap" ismi Türk mutfağından geçmiştir.

Diğer et yemeklerimiz, tandır, güveç ve testide pişirilenler, Adana kebap, patlıcan kebap, beyti kebap vb. sayabiliriz.

Balık kültürümüz de son derece zengindir. Balık yemekleri genellikle bölgeseldir. Örneğin: Karadeniz'de hamsi, kalkan; Ege'de çipura; Marmara'da lüfer, levrek, barbunya, palamut, kırlangıç, tekir, dil, mercan, istavrit vs. Akdeniz'in gridası çok tüketilir. Balıklar türlerine göre pişirilir.

Tava, ızgara, çorba, buğulama, yahni ve fırında pişirilmektedir. Balığın tuzlaması, kurutulması, midye dolması da meşhurdur.

Bir diğer beyaz et olan tavuk ise genellikle çevirme şeklinde pişirilir. Tavuğun da haşlaması, kebapları, dolmaları yapılır.

Resim 1.11; Geleneksel karışık et yemeği tabağı

➤ **Pilavlar**

Pilavlarımız genellikle et yemeklerinin yanında verilir. Mutfağımızda ve kültürümüzde pilavların önemli bir yeri vardır. Pirinçten başka bulgur ve kuskus ile de lezzetli pilavlar yapılır. Sade, domatesli, bademli, fıstıklı, üzümlü, patlıcanlı, hamsili, etli vb. 80'nin üstünde pilav çeşidimiz vardır.

➤ **Dolmalar sarmalar**

Mutfağımızın özgün yemeklerinden biri de dolmalar ve sarmalardır. İçi kıyma, pirinç veya bulgur ile doldurulan dolmalar ve sarmalar sıcak ve soğuk olarak yenilebilir. Asma, pazı yaprağı, patlıcan, biber, kabak ve domates ile yapılan sarmalar ve dolmalar, başka mutfaklar da bizden başka mutfaklarda bulunmamaktadır.

Resim 1.12: Sarma ve dolma çeşitlerinden bir tabak

➤ **Sebze yemekleri**

Ülkemizde otuzun üstünde sebze çeşidi yetişmektedir. Bu çeşidin her birinden farklı yemekler yapılmaktadır. Örneğin: Patlıcanın 40 çeşit yemeği yapılmaktadır. Özellikle zeytinyağlı yemeklerin ayrı bir yeri vardır. Hepsi lezzetli, besleyici ve hafif yemeklerdir.

Resim 1.13; Geleneksel meze tabağı

Resim 1.14: Zengin bir karışık salata servisi

➤ Hamur işleri ve tatlılar

Bütün bu yazdıklarımızın yanında mutfağımızın en büyük özelliği hiç kuşkusuz hamur işlerimiz oluşturur. Börekler ve baklavalara başta gelmektedir. Börekler el veya oklava ile açılır. İnce açılan yufka süt, yağ, yumurta, peynir, kıyma, ıspanak vb. çeşitli malzemelerle zenginleştirildikten sonra fırınlarda veya saclarda pişirilir. Hamur işlerinden söz ederken buğday, çavdar, kepek ve mısır gibi çeşitli tahıllarla yapılan ekmekleri de unutmamak gerekir. Türk mutfağında özgün bir yeri olan mantı yemeği de hamur işleri içinde yer almaktadır.

Tatlılarımız ise hamur, süt ve meyvelerden yapılır. Baklava tatlısını dünyaca bilenen tatlımızdır. Fıstık, ceviz, fındık, bal, şeker konularak zenginleştirilir. Tel kadayıf, peynirli kadayıf, sarma, ekme tatlısı bilinen hamurlu tatlı çeşitlerimizdir.

Resim 1.15: Geleneksel pide ekmeği ve tereyağı servisi

Resim 1.16: Baklava ortasında dondurma servisi

Süt tatlılarının da özgün bir yeri vardır. Muhallebi, sütlaç, kazandibi, keşkül, güllaç dünyaca bilinen sütlü tatlı çeşitlerimiz vardır.

Aşurenin, tatlılarımız içinde farklı bir yeri vardır. Her yörede farklı malzemelerle yapılan aşureler dini günlerde yapılıp komşulara dağıtılmaktadır. Rivayete göre Nuh'un tufanından arta kalan yiyeceklerin bir araya getirilip pişirilmesi ile yapıldığı söylenir. Genellikle içinde buğday, nohut, kuru fasulye, kurutulmuş incir, kayısı, üzüm vb. yiyecekler bulunur.

Tatlılar arasında yer alan helvalarımız da mutfağımız da önemli yer tutar. Un, irmik, yağ, şeker ve kaymakla yapılan helvalar doğumlarda, ölümlerde, askere uğurlamada ve hac dönüşünde dağıtılır.

Bu tür toplu verilen yemeklerimiz aynı zamanda sosyal yaşantımıza da katkı sağlamaktadır. Dostlukların, komşuluk ilişkilerinin gelişmesine, toplumsal dayanışmanın devamına vesile olmaktadır.

1.3.4. Türk Mutfağında İçecekler

Türk mutfağında alkollü ve alkolsüz birçok içecek vardır. Rakı dünyaca bilinen içeceğimizdir. Anadolu'da bağıcılığın gelişmesiyle şarap üretimi de artmıştır. Ülkemizde yetişen Kalecik Karası, Öküz Gözü üzümlerinden elde edilen şaraplar çok kaliteli olup yabancılar tarafından da tercih edilmektedir.

Soğuk olarak ikram edilen şıra ve koruk suyu da çok lezzetlidir. Nar, meyan, turunç, çilek, kızılıçık, limon, gül, bal ve koruk şerbetleri evlerimizde yapılan ve ikram edilen içeceklerdir

1.3.5. Toplu Yemek Yeme Geleneği

Türklerde toplu yemek yeme geleneği de oldukça yaygındır. Toplu olarak, törenle, şöenle yemek yeme Türklerin tarihinde sık sık görülen bir gelenektir. Eski Çağ Anadolu'sunda dinsel törenlerde toplu yemek yeme geleneği vardı. Düğünlerde, savaşa gidişte, başarılı bir işten dönüşte, ölü gömme törenlerinde, dinsel derneklerde toplu yemek yenirdi.

Bunun uzantısı olarak günümüz Anadolu'sunda başta düğünler olmak üzere, Ramazanda, Hıdırellezde, yağmur dualarında, göçlerde, yemekli mevlitlerde, uzun yolculuklarda, bir konuk gelişinde, bayramlarda, sünnetlerde, doğumlarda, ziyafetlerde toplu yemek yenir.

Bu törenlerde özel yemekler yapılır. En sevilen yemekler hazırlanır, yenir, içilir, eğlenilir. Örneğın et yemekleri, etli pilav, baklava, börek ve çeşitli tatlılar yenir. Bu gelenekler de bölgesel farklılıklar gösterir.

1.3.6. Türk Mutfağının Animasyonda Kullanılması

Yabancı konuklar Türk mutfağının lezzet ve tadını çok beğenmektedirler. Tatilleri boyunca beğeni ile yedikleri yemeklere ilgi duyar. Animasyon ve mutfak departmanları ortaklaşa yabancı konuklara yemek yapma kursları vermekteler. Yabancılar bu kurslara gönüllü olanlar katılmaktalar. Yemek yapmaya, yapılışı basit olandan başlanır. Zamanla konuk isteklerine göre daha karmaşık yemekler yapılmaktadır.

1.4. Tören ve Seremoniler

1.4.1. Çeşitleri

Tören ve seremoniler bir ülkenin ulusal bayramlarında veya özel törenlerinde yapılır. Önceden planlanarak tesisin süslemesi yapılır. O günün temasına göre animasyon programları yapılır. Bu törenler iki şekilde yapılır.

- Cumhuriyet Bayramı gibi ulusal bayramlar
- Kına gecesi, damat tıraşı gibi geleneksel törenler

1.4.2. Özellikler

Ülkemizdeki konaklama tesisleri geleneksel olarak **“30 Ağustos Zafer Bayramını, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramını ve 29 Ekim Cumhuriyet Bayramını”** kutlar. Bu bayramlarda tesis Türk bayrakları ile donatılmaktadır. Animatörler kırmızı beyaz elbiseler giyerler. Günün anlam ve önemi, animasyon programlarında anlatılır. Gece havai fişek gösterisi yapılmaktadır. Büyük şehirlerde bayram geçitleri yapıyorsa konukların izlemesi için turlar düzenlenmektedir.

Diğer geleneksel törenler Türk Gecesi'nde folklor ekiplerince işlenmekte ve canlandırılmaktadır.

1.5. Geleneksel Gölge Oyunları

1.5.1. Tanımı

Gölge oyunu insanları yüceltmek, güldürmek ve ilkel dinlerin topluma belli bir düzen vermek için faydalandıkları bir sanat dalıdır. Çok eski çağlardan beri Türkler, Hindular, Japonlar, Çinliler, Ruslar ve birçok millet gölge oyunu sanatını kullanmışlardır. Bu milletler günümüze kadar bu sanatı geliştirerek getirmişlerdir. Gölge oyunu tiyatroyun temelini oluşturmuştur. Zamanla değişen görsel sanatlar gölge oyununa olan ilgiyi azaltmıştır. Günümüzde bu sanata ilgi duyanlar yaşatmaya çalışıyorlar.

1.5.2. Çeşitleri

Geleneksel gölge oyunlarının en çok bilineni Karagöz'dür. Günümüzde çocuklara yönelik çeşitli gölge oyunları da bulunmaktadır. Bunlar genellikle televizyon programlarında çocuk kuşağı bölümünde çocukları eğitmek için kullanılmaktadır.

1.5.3. Özellikleri

➤ Karagöz

Karagöz deve veya manda derisinden yapılan **tasvir** adı verilen insan, hayvan veya eşya şekillerinin çubuklar yardımıyla arkadan verilen ışıkla beyaz perde üzerinde hareket ettirilmesi esasına dayanan gölge oyunudur. Oyun adını, başkişisi olan Karagöz'den almaktadır.

Gölge oyununun kaynağı Güneydoğu Asya ülkeleri olarak kabul edilir. Türklere geliş hakkında ise değişik görüşler vardır. Bunlardan birisi Orta Asya'da "kor kolçak", "çadır hayal" olarak bilinen oyunların gölge oyunu olduğu ve oradan göçlerle Anadolu'ya getirildiği görüşüdür. Diğer görüşe göre 1517 yılında Mısır'ı alan Yavuz Sultan Selim'in Türkiye'ye getirdiği gölge oyunu sanatçıları yolu ile girdiğidir.

18. yüzyıldan itibaren kesin biçimini alan Karagöz, halkın en sevilen eğlence türlerinden biri olmuştur. Karagöz, tek sanatçının yeteneğine bağlı olarak oynatılır. Perdedeki tasvirlerin hareket ettirilmesi, değişik tiplerin seslendirilmesi, şive ve taklitlerin hepsi bir sanatçı tarafından yapılır.

Karagöz'de işlenen konular komik öğelerle verilir. Çifte anlamlar, abartmalar, söz oyunları, ağız taklitleri belli başlı güldürü öğeleridir.

Karagöz oyununda oyunun işleyişi

- Hacivat'ın semai söyleyerek perdeye geldiği, perde gazelini okuduktan sonra Karagöz'ü çağırdığı ve Karagöz ile Hacivat'ın kavga ettikleri giriş bölümüne **mukaddime** denir. Bu bölümde Hacivat'ın söylediği perde gazelinde oyunun bir öğrenme aracı ve gerçeklerin göstergesi olduğu belirtilerek felsefi tasavvufi anlamı vurgulanır.
- **Muhavere bölümünde**, bu oyunun baş kişileri olan Karagöz ve Hacivat arasında geçen salt söze dayanan olaylar dizisinden sıyrılmış, somutlaştırılmış ikili konuşma yer alır. Muhavere tekerleme biçiminde de olabilir. Bu bölümde Karagöz ve Hacivat'ın kişilik özellikleri ve yaratılış açısından birbirlerine karşıt özellikleri vurgulanır. Muhavereleler oyunla ilgili olabildiği gibi, ilgisiz de olabilir. Bunun yanı sıra çifte Karagözlü muhavere, gelgeç muhaveresi ve ara muhavere çeşitleri de vardır.
- Asıl hikâyenin anlatıldığı, diğer tiplerin perdeye geldiği bölüme **fasıl** adı verilir. Oyun buradaki konuya göre isim alır. Fasılın sonunda oyuncular bir biçimde perdeden ayrılır. Hacivat ve Karagöz kalır.
- Oyunun sonunun haber verildiği Karagözle Hacivat arasında geçen bitiş bölümünde seyirciden, yapılan hatalar için özür dilenir, bir sonraki oyunun duyurusu yapılır ve oyun sona erer.

Karagöz'de hiciv ve taşlama vardır. Bu taşlamalar mizahi bir üslupla devlet yöneticilerine kadar uzanmıştır. Oyunun başkişisi Karagöz ve Hacivat'tır. Karagöz halkın ahlak ve sağduyusunun temsilcisidir. Özü sözü birdir. Hacivat ise medrese eğitimi görmüş, kaypak, düzene uyan birisidir.

Diğer tipleri, Civan (sevdalı delikanlı), Nigâr (genç kadın), Tiryaki, Tuzsuz Çelebi, Matiz, Beberuhi, Arnavut, Yahudi, Çerkez, Kürt, Laz, Zenneler vb. oluşturur. Karagöz, saray tarafından ilgi görmüş ve desteklenmiştir. Yapılan şenliklerde, şehzadelerin sünnet düğünlerinde Karagöz gösterilerine yer verilmiştir.

Karagöz özellikle İstanbul merkezli Osmanlı kültürüyle bütünleşmiştir. İstanbul'un yaşamını Karagöz oyunlarında görmek mümkündür. Ağalık, Büyük Evlenme, Kayık ve Tahmis bunlardan bazılarıdır. Ferhat ile Şirin, Balıkçı, Cazular, Kanlı Nigar, Leyla ile Mecnun, Ters Evlenme, Tahir ile Zühre, Yalova Sefası, Karagöz'ün Yazıcılığı, Karagöz'ün Aşıklığı, Karagöz'ün Hekimliği vb. Karagöz'ün bilinen diğer oyunlarıdır.

Resim 1.17: Hacivat

Resim1.18 :Karagöz

➤ Karagöz'ün tekniği

Karagöz'ün oynatıldığı beyaz perdeye "**ayna**" adı verilir. Perdeler önceleri 2 x 2,5 m iken sonraları 110 cm x 80 cm ebadında yapılmaya başlanmıştır. İç tarafta perdenin altında kurulmuş "**peş tahtası**" vardır. Oyunda bunun dışında zil, tef, kamış, nareke (düdük), perdeyi aydınlatacak kandil veya ampul vardır.

Bunlar peş tahtası üzerinde bulunur. Oyunda kullanılan tasvirler 32-40 cm büyüklüğünde olup genellikle manda, sığır ve deve derisinden yapılır. Deriler özel bir yöntem ile şeffaf hale getirilir. Daha sonra "nevregan" adı verilen ucu keskin bıçaklarla işlenir. Parçalar birbirine kiriş veya katkı adı verilen iplerle bağlanır. Daha sonra tasvirler çini mürekkebi veya kök boya ile boyanır.

Osmanlı döneminin en önemli eğlence türlerinden olan Karagöz, Ramazanlarda, sünnet düğünlerinde, şenliklerde, kahvehanelerde ve bahçelerde oynatılmaktaydı. Dönemin toplumsal olaylarını eleştirel bir gözle konu edinen Karagöz'ün yaygın olarak İstanbul'da oynatıldığı bilinmektedir. Anadolu'nun diğer kentlerine ise turneye giden sanatçılar aracılığı ile yayılmıştır.

Geleneksel gölge oyunları animasyonda çok fazla kullanılmamaktadır. Bunun nedeni, animatörlerin bu konuda fazla bilgiye sahip olmamalarıdır. Fakat bazı sahne oyunları, gölge oyunlarından esinlenerek yapılmaktadır.

Resim 1.19: Oyunların sonunda çıkan Çengi

Resim 1.20: Salıncak Safası oyununda Karagöz'ü suçüstü yakalamak için kadın kılığında giren Hacivat

1.6. Geleneksel Seyirlik Oyunlar

1.6.1. Tanımı

Tiyatro, sinema, televizyon gibi günümüz seyirlik araçları yokken kukla, meddah ve köylerde sergilenen seyirlik oyunlar vardı. Karagöz gölge oyunu ve geleneksel seyirlik oyunlar halkın vazgeçilmez eğlenceleriydi.

Konusunu günlük yaşamdan ve edebi hikâyelerden alan, canlı olarak meydanlarda yapılan oyunlara geleneksel seyirlik oyunlar denir.

1.6.2. Çeşitleri

Geleneksel seyirlik oyunlarını üç grupta toplayabiliriz:

- Kukla
- Meddah
- Köy oyunları

1.6.3. Özellikleri

➤ **Kukla**

Türkçe bebek anlamına gelen ve bugün Anadolu'da yaşayan korçak, kudurcuk, kaburcuk, koğurcak, kaurcak, lubet vb. isimlerle yaşayan kukla seyirlik oyunların en eskilerindedir. "Kor kolçak", "Çadır hayal" (ipli kukla) adı ile yaşayan kukla Orta Asya'da da aynı isimle yaşatılmakta ve Orta Asya'dan getirildiği sanılmaktadır.

Birçok Türk boyunda kendine özgü basit teknik içinde görülen ve 17. yy.dan beri Türkiye'de şehirlerde kukla adı ile bilinen oyun Anadolu'da köylüler arasında "bebek, çömçe gelin, kara çör" gibi isimlerle yaygındır.

Konusu günlük yaşamdan ve edebi hikâyelerden alan kukla bir hareket oyunudur. 14. yy.dan bu yana oynatıldığı bilinmektedir. Bu oyunun başkahramanı İbiş ve İhtiyar'dır. İbiş kurnaz ve hazır cevaptır. İhtiyar ise varlıklı bir kişidir.

Ülkemizde ipli kukla ve el kuklası gibi türleri halen yaygındır. Cumhuriyet döneminde sınırlı sayıda sanatçı yaşatmaya çalışmıştır. Günümüzde ise İhsan DİZDAR, Selim BAŞEĞMEZ, M. Tahir İKİLER, Haluk YÜCE ve Duygu TANSI bu sanatı sürdürmektedirler.

➤ **Meddah**

Hikâye anlatmak olan meddahlık taklit yapma sanatıdır. Perdesi, sahnesi, dekoru, kostümü bir sanatkârda toplanmış bir gösteridir (temaşa). Meddah bir sandalyeye oturarak dinleyicilerine hikâyeler anlatır. Meddahın anlatışını, günlük yaşamdaki olaylar, masallar, destanlar, hikâyeler ve efsaneler oluşturur.

Meddahın aksesuarını bir mendil ile bir sopa (baston) oluşturur. Genellikle güldürücü, ahlakî ve edebi sonuç çıkarılacak hikâyelerine hep aynı (klişeleşmiş) “rivayet ederler ki” şeklindeki söz ile başlar. Daha sonra kahramanları sayıp hikâyesini anlatır. Meddah hikâyenin kahramanlarını kendi yöresinin dili ve şiveleri ile konuşuran insandır.

Meddah, çok oyunculu bir tiyatro eserinin tek sanatçısı, oyuncusu konumundadır. Okumanın gelişmediği, dinlemenin rağbet gördüğü zamanlarda Osmanlı sarayında, şehirlerde, kasabalarda, Ramazan gecelerinde, sünnet düğünlerinde, kahvehanelerde bu sanat sürdürülürdü. Bu sanatın günümüzdeki uzantısı stand-up yapan şovmenlerdir.

➤ Köy seyirlik oyunları

"Köylü Tiyatrosu" adı ile de bilinen köy seyirlik oyunları düğünlerde, bayramlarda ya da yılın belirli günlerinde köylülerimizin genellikle "oyun yapma", "oyun çıkarma" adı altında bereket bolluk, sağlık ve yeni yılı karşılamak amacıyla oynadığı törensel içerikli oyunlardır.

Bu oyunlar meydanlarda oynandığı gibi kışın oda içerisinde de oynanmaktadır.

Çeşitli inanış ve mitlerin kaynaklık ettiği bu oyunlar, eski Anadolu uygarlıklarının, Anadolu toprakları üzerinde yaşayan halkımızın Orta Asya'dan getirdiği kültürel öğeler ve İslamiyet'i kabulünden sonraki İslami öğelerle birleşen bir kültürel sentezin izlerini taşır.

Köy seyirlik oyunları ilkel bir tiyatro örneğidir. Sanat kaygısından çok toplumsal ve dinsel açıdan işlevseldir. Seyirlik oyunları günlük yaşamı taklit eden (kalaycı, berber, çift sürme vb.), hayvanları taklit eden (deve, ayı, tilki, kartal vb.), mevsim değişiklikleri, yıl değişimleri amacıyla oynanan oyunlar (köse gelin) bolluk ve berekete dönük oynanan oyunlar (yaya gezme, koç katımı törenleri, cemel oyunu vb.) yağmur yağdırmak için oynanan oyunlar (çömçe gelin vb.) oluşturur.

Köy seyirlik oyunlarından bazıları şunlardır:

- **Cemel oyunu:** Tohumun toprağa atıldığı ilk gün veya hasat sonunda oynanır.
- **Koç katımı:** Hayvan yavrularının, kışın soğuğa ve açlığa dayanıksız oluşlarından dolayı yavrulama zamanlarının kontrol altına alınmasıdır. Bir tür mevsimlik bayram niteliğindedir.
- **Deve yüzü, Koyun yüzü:** Hayvanın anne karnında tüylenmeye başladığı gün oynanır.

Geleneksel seyirlik oyunlar animasyon programlarında çok fazla kullanılmamaktadır. Bazı temalı otellerde ve mini kulüpte (ip kuklalarla) gösteriler yapılmaktadır. Çocukların yaş durumuna göre ip kukla yapma uygulamalarına da rastlanılmaktadır. Fakat bazı sahneler geleneksel seyirlik oyunlardan esinlenerek yapılmaktadır.

1.7. Türk Müzik Kültürü

1.7.1. Türk Müzik Kültürünün Önemi

Türkiye'nin kültürel yapısı, tarihinin derinliklerinden gelen çok zengin ve çeşitli kültürlerin birikiminden oluşmuştur. Türkiye, coğrafi konumu gereği Doğu, Batı, Ortadoğu, Akdeniz, İslam kültürü gibi farklı kültürlerin merkezindedir. Dünyanın en eski yerleşim bölgelerinden biri olan Anadolu, binlerce yıllık geçmişi ve tarihinde var olan birçok farklı kültürün etkisiyle ender görülen kültürel zenginliğe sahiptir. Bu öylesine bir zenginliktir ki, birbirine çok yakın yerleşim bölgelerinde bile bu zenginliğin yarattığı kültürel farklılıkları görebiliriz.

1.7.2. Çeşitleri

Kültürel yapıdaki bu zenginlik doğal olarak müzik kültürümüze de yansımaktadır. Türkiye coğrafyasında oluşmuş ve yaşayan müzik türlerini genel olarak dört başlık altında toplayabiliriz:

- Geleneksel / yerel müzikler
- Çağdaş Türk sanat müziği
- Popüler müzikler
- Diğer müzik örnekleri

Resim.1.21: Konaklama işletmesinde bir gece şovu

➤ Geleneksel / yerel müzikler

Halk müziği: Bir yörenin yerleşik insanları tarafından üretilen, severek söylenen ve çalınan, o yöre insanının ortak yapıtı haline gelen ve kulaktan kulağa aktararak yaşatılıp günümüze kadar ulaşan müziklerdir. Bu müzikler yerel kültürlerin izlerini taşır ve yaratıcılarının adları çoğunlukla belirsizdir.

Ülkemiz halk müziği, tarihin eski zamanlarından bugüne değin Anadolu ve Rumeli'de yaşamış bütün uygarlıkların, kendilerine özgü kültürel değerlerini biriktirerek ve yörelere

göre kültürel farklılıkları içinde barındırarak oluşan ve sonuçta zenginlik ve çeşitliliği ile tüm dünyada ender görülen bir yapıdadır.

Türleri: Türkü, Koşma, Semâî, Varsağı, Mâni, Destan, Deyiş, Uzun Hava, Bozlak, Ağıt, Hoyrat, Maya, Boğaz (Gırtlak) Havası, Teke Zorlatması, Ninni, Tekerleme vb. başlıklarını taşır.

Bunlardan, belli bir ölçü ve ritmik yapıya bağlı kalmaksızın serbestçe ve doğaçlama biçiminde söylenenlere “**Uzun Havalalar**”, bir ölçü ve ritmik yapıya bağlı olanlar ise “**Kınk Havalalar**” başlığı altında toplanır. Her iki türün bir arada kullanıldığı halk müziği örnekleri de vardır.

➤ **Çağdaş Türk sanat müziği**

Türk sanat müziği kaynağını Osmanlı saray ve tasavvuf müziğinden (dini müzik) almaktadır. Başta padişah olmak üzere sarayda yaşayan tüm önemli kişiler, bu müziği dinlerlerdi. Klasik Türk müziği tarihi süreç içerisinde tek sesli olarak gelişen; kendine özgü makam, usul ve tekniğe sahip, sesli ve sözlü Türk sanat türüdür. Osmanlı Padişahı III. Selim’in sanat müziği ile ilgili güfte ve besteleri bulunmaktadır. Günümüzde de severek dinlenilmektedir.

➤ **Popüler müzikler**

Günümüz popüler müzikleri özellikle gençler tarafından dinlenilmektedir. Halk tarafından da beğeniyle dinlenilmektedir. Animasyon aktivitelerinde en çok popüler müzikler kullanılmaktadır.

Günümüz popüler müzikler:

- Türk pop müziği
- Türk hafif müziği
- Türk rock müziği

➤ **Diğer müzik örnekleri**

Diğer müzik örnekleri popüler olmayıp daha çok festival veya törenlerde çalınan müziklerdir. Örnek olarak, Jazz müziği, Blues, Hıp Hop vb. klasik müzikler, çok sesli müzikler, dini müzikler ve mehter müziği verilebilir. Bu müzikler, özgün ve kayda değer müziklerdir.

Resim.1.21: Klasik müzik dinletisi

UYGULAMA FAALİYETİ

Türkiye'nin herhangi bir yöresini seçerek seçilen yörenin kültürel öğelerini inceleyiniz. Elde ettiğiniz bilgilerin eğlence hizmetlerine nasıl uyarlanabileceği ile ilgili bir rapor hazırlayınız. Hazırladığınız raporu sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

İŞLEM BASAMAKLARI	ÖNERİLER
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma yapacağınız yörenizi veya bölgenizi belirleyiniz.➤ Çeşitli kaynaklardan seçtiğiniz yörenin kültürünü araştırınız.➤ Konunuz ile ilgili kullanılmak üzere görsel materyaller toplayınız.➤ Çevrenizdeki çeşitli işletmelerden uygulamalarla ilgili bilgi toplayınız.➤ Elde ettiğiniz verileri yorumlayınız.➤ Elde ettiğiniz bilgileri yaratıcılığınızı kullanarak eğlence hizmetlerinde kullanılacak şekilde uyarlayınız.➤ Sonuçları rapor haline getiriniz.➤ Sonucu öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla değerlendiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Planlı olunuz.➤ İnternette yararlanınız.➤ Seçtiğiniz yörenin tören ve seremonilerini araştırınız.➤ Seçtiğiniz yörenin mutfak kültürünü araştırınız.➤ Seçtiğiniz yörenin geleneksel gölge oyunları ve seyirlik oyunlarını araştırınız.➤ Seçtiğiniz yörenin müzik kültürünü araştırınız.➤ Daha sonra çalışmalarınızda size yardımcı olacak görsel materyaller için fotoğraf ve video çekimlerini yapınız.➤ Tesisin DJ'inden kullanılabilecek müziklerle ilgili olarak bilgi alınız.➤ Tesisin kültürel içerikli akvitelerini inceleyiniz.➤ Programı videoya kaydediniz.➤ Dikkatli ve titiz çalışınız.➤ Sorumluluk sahibi olunuz.➤ Çalışmanızla ilgili olarak Katalog veya görsel materyaller hazırlayabilirsiniz.➤ Hazırladığınız çalışmayı sunum öncesinde tekrar gözden geçiriniz.➤ Rapor hazırlayınız. Sunum yapınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Buna göre, “Evet / Hayır” seçeneklerinden uygun olanı işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1	Yörenizi veya bölgenizi belirlediniz mi?		
2	Çeşitli kaynaklardan seçtiğiniz yörenin kültürünü araştırdınız mı?		
3	Konunuz ile ilgili kullanılmak üzere görsel materyaller topladınız mı?		
4	Çevrenizdeki çeşitli işletmelerden uygulamalarla ilgili bilgi topladınız mı?		
5	Elde ettiğiniz verileri yorumladınız mı?		
6	Elde ettiğiniz bilgileri, yaratıcılığınızı kullanarak eğlence hizmetlerinde kullanılacak şekilde uyarladınız mı?		
7	Sonuçları rapor haline getirdiniz mi?		
8	Çalışmanızın değerlendirmesini yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

İşaretleme sonucunda “**hayır**” cevabı vererek eksik olduğunuzu tespit ettiğiniz konuların tekrar uygulamasını yaparak eksiklerinizi tamamlayınız. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksiklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümleleri doğru “D” veya yanlış “Y” olarak değerlendiriniz.

- 1- () Kültür, insanın bir toplum üyesi olarak edindiği bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk ve törelerle; her türlü beceri ve alışkanlıklarını içeren karmaşık bir bütündür.
- 2- () Kültürel ve sanatsal faaliyetlerin ülkelerin tanıtımında etkisi yoktur.
- 3- () Ziya GÖKALP ünlü bir Türk sosyoloğudur.
- 4- () Kültür ve uygarlık eş anlamlı sözcüklerdir.
- 5- () Maddi olmayan kültür, maddi kültürdeki değişime ayak uyduramıyorsa buna kültürel gecikme denir.
- 6- () Normlar, toplumda bireyler arası ilişkileri düzenleyen ve yaptırım gücüne sahip kurallardır.
- 7- () Töreler, âdetler norm değildir.
- 8- () Aynı bölgede yaşayan insanların yaşayış biçimlerini düzenleyen kurallara gelenek denir.
- 9- () Bir ülkenin tarihsel birikimi, coğrafyasının zenginliği ve değişkenliği mutfak kültürünü zenginleştirir.
- 10- () Gölge oyunu insanları hiciv ve taşlama ile güldürmek için yapılan bir sanat dalıdır.
- 11- () Gölge oyununda iki kişinin karşılıklı konuşmalarına mukaddime denir.
- 12- () Geleneksel seyirlik oyunlar konusunu günlük yaşamdan ve edebi hikâyelerden alan; canlı olarak meydanlarda yapılan oyunlardır.
- 13- () Kukla, Türkçede bebek anlamına gelir.
- 14- () Meddahlık taklit yapma sanatıdır.
- 15- () Halk müziği, bir yörenin yerleşik insanları tarafından üretilen, söylenen ve çalınan; o yörenin ortak yapıtları haline gelen müziklerdir.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Eğlence hizmetleri departmanında aktivitelerde farklı ülkelerin kültürünün özelliklerini kullanabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bulduğunuz bölgedeki konaklama işletmelerini ziyaret ederek farklı ülkelerden gelen turistlere eğlence hizmetleri personelinin nasıl davrandığını, iletişimi nasıl kurduğunu, anonsların hangi dilde yapıldığını ve konukların aktivitelere katılımının nasıl sağlandığını gözlemleyiniz. Eğlence hizmetleri personeli ile görüşerek bir rapor hazırlayınız. Hazırladığınız raporu sınıfta sununuz.

2. KÜLTÜREL FARKLILIKLAR

2.1. Çeşitli Ükelere Ait Farklılıkları Araştırma

Konaklama tesislerinde konuk profili çok çeşitli olabilmektedir. Tesisi tek bir pazardan gelecek konuklarla doldurmak mümkün değildir. Fakat konuk profili birbirine yakın olursa, konuk memnuniyetini üst seviyeye çıkarmak mümkündür. Ülkemizi ziyaret eden turistlerin profili, geldikleri destinasyona göre değişmektedir. Örneğin; Akdeniz Bölgesi'ni daha çok Almanlar, Ruslar, İskandinavlar, İsrailliler, Hollandalılar tercih etmekte. Ege Bölgesi'ni daha çok İngilizler, İskoçlar, İrlandalılar, Finliler tercih etmekte. Kapadokya ve İç Anadolu Bölgesi'ni daha çok Japonlar, Fransızlar, Çinliler tercih etmekte. İstanbul başta olmak üzere Marmara Bölgesi'ni ise dünyanın bir çok ülkesinden insanlar tercih etmektedir.

Resim.2.1; Farklı kültürlerde kostüm

Konaklama tesisinin konuk profilinin belli olması personel planlaması açısında çok önemlidir. Özellikle yabancı dil bilen personeli seçmede önem kazanmaktadır. Özellikle eğlence hizmetleri departmanında sürekli konuklarla yüz yüze iletişim söz konusudur. Dolayısıyla bu departmana personel seçilirken yabancı konukların dilini bilen kişiler seçilmelidir. Hatta mümkünse gelen yabancı konukların milletinden de bir veya iki personel çalıştırılmalıdır. Birçok konaklama tesisi yabancı animatör çalıştırmaktadır.

Eğlence hizmetleri personeli testteki yabancı konukların kültürlerini öğrenmelidir. Kültürü öğrendikçe onlara nasıl davranacağımızı, nelerden hoşlanıp nelerden hoşlanmadıklarını öğrenebiliriz. Konuk kültürünü farklı şekillerde öğrenebiliriz.

2.1.1. Yüz Yüze Görüşmeler

Yüz yüze görüşmenin yapılabilmesi için öncelikle konuğun dilini bilmek gerekir. Eğer yabancı dil bilmiyorsak mutlaka öğrenmek için çaba harcamalıyız. Daima güler yüzlü olmalıyız. Günün saatine göre selam vermeliyiz. Konukla diyalog kurarken başlangıç çok önemlidir. Seviyeli, samimi ve güler yüzlü olmaya dikkat edilmelidir. Konuklarla diyalog kurulurken din, ırk ve politik konulardan olabildiğince kaçınmak gerekir.

Konukla yüz yüze görüşmenin yapıldığı yerler:

- Aktivitelerin yapıldığı yerlerde,
- Guest contact (aktivitenin olmadığı boş vakitlerde konukla ilgilenme) esnasında. Yüz yüze görüşmenin en yoğun yapıldığı zamandır. Genellikle birebir oynanacak bir oyun eşliğinde sohbet edilir. Örneğin; tavla öğretilebilir, dama veya satranç oynanabilir. Oyun olmazsa sohbet edilir. Bu sohbetler sırasında konuktan hoşlandıkları şeyleri, bayramlarını, şenliklerini öğrenebiliriz. Öğrendiklerinizi animasyon programlarında uygulayabilirsiniz.
- Animatörler özellikle akşam yemeklerini konuklarla birlikte yemek zorundadırlar. Bu esnadaki sohbetlerde konuktan kendi ülkelerinde en çok beğenilen yemeklerin neler olduğu öğrenilebilir ve otel yönetimine bildirebilirsiniz.

Resim.2.2: Temalı bir otelin duvar fonu

2.1.2. Basılı Kaynaklardan

Konukların ülkelerini tanıtan broşürleri okumak onların kültürünü öğrenmede çok önemli yer tutar. Çünkü broşürler güncel, kısa ve öz bilgileri verir. Dergi ve gazeteleri takip etmek de kültürü tanımada faydalı olur. O ülkeye ait kitaplar da kültürle ilgili bilgiler içerir. Özellikle ülke tanıtımının yapıldığı kitaplarda ulusal ve dini bayramlar, festivaller, kültürel faaliyetler yoğunlukla işlenir. Basılı kaynaklar olabildiğince takip edilmeli ve okunmalıdır.

2.1.3. Görsel Kaynaklardan

Görsel kaynaklar bir ülkenin kültürünü öğrenmede en etkili yoldur. Özellikle ülke tanıtımı için hazırlanmış video, CD, DVD'ler son derece faydalı ve açıklamalı bilgiler verir. Bu tür materyallerde duyma ve izleme olanağı olduğu için daha iyi anlaşılır. Televizyonu izlemek ise daima kültürel bazı değerleri almak için uygun bir araçtır. Görsel kaynakları izlemek veya dinlemek için mutlaka dil bilmek gerekir.

2.1.4. İnternet Üzerinden

İnternet çağımızın en önemli iletişim aracıdır. Konukların geldiği ülkelerin kültürleri ile ilgili bilgileri internet üzerinde WEB sayfalarından öğrenebiliriz. Bunun için arama motorlarından o ülke ile ilgili öğrenmek istediklerinizi bulabilirsiniz.

Resim.2.2: Temalı bir otelin kültürel aktivitelerinden örnekler

Tüm bunları öğrenmek için mutlaka yabancı dil bilmek, ilgili olmak, mesleği sevmek ve yeniliklere açık olmak gerekir. Öğrendiklerimizi konukla olan ilişkilerimizde ve animasyon programlarında kullanmalıyız.

2.2. Animasyonda Kültürel Farklılıklar

Animasyon programlarını hazırlarken veya uygularken mutlaka farklı kültürleri göz önünde tutmalıyız. Her gelen konuk kendi dilini bilen personelin ve kendisine hitap edecek eğlencelerin olmasını ister. Animasyon personelinin alınmasında bunu dikkate almak gerekir. Gelen konukların dillerini bilen personeli özellikle bulundurmalıyız. Animasyonda kültürel faaliyetler aşağıdaki gibi kullanırız.

2.2.1. Animasyonda Kültürel Farklılıkları Kullanma

Her şeyden önce ön büroda alınan konuk listelerine bakarak hangi milletlerden konukların olduğunu bilmek gerekir. Farklı kültürlerden gelen konuklara anonsları olabildiğince geniş tutmalıyız. Info Boarda (ilan tahtası) yazılacak programlar, çoğunluğun olduğu dillerde yazılmalıdır. Müzik seçimlerini konuk profiline göre ayarlamak gerekir.

Resim.2.2: Farklı kùltùrlere òrnek

2.2.2. Konuklarla İletişimde Kùltürel Farklılığı Kullanma

Konuklarla birebir iletişimde konuk kùltürüne uygun davranmak onları rahatlatır. Onlara bildiğiniz kadarıyla ismiyle hitap etmeye çalışınız. Bu onları mutlu eder. Kendisinin önemsendiğini hisseder. Onların dini ve millî ayramlarını kutlamak, kùltürleriyle ilginizin olduğunu gösterir. Örneğin; Hıristiyan misafirlerin Paskalya veya Noel bayramlarını kutlamak onları mutlu eder. Yılbaşı gecesi balo yapılması, baloda sevdikleri hindi yemeğinin menüde yer alması müşterilerin memnun olması açısından çok önemlidir. Yahudilerin Tu-Bişvat (Ağaç Bayramı), şavuot (Hasat Bayramı), Roş Aşana (Yeni Yıl) gibi özel günlerini hatırlayıp kutlamak onları çok mutlu edecektir. Karşılamada (Entrance) ve tesis içi karşılaşmalarda selamlamayı onların dilinde yapmalıyız.

2.2.3. Aktivitelerde Kùltürel Farklılığı Kullanma

Aktivitelerde öncelikle anons ve diyalogları onların dilinde yapmalıyız. Fakat konuk farklılığı çok ise önceden belirlenen dillerde anons yapılmalıdır. Sportif aktivitelerde olabildiğince karma takımlar kurmalıyız. Canlı müzik yapılırken konukların dilinde de şarkılar söylenmelidir. Karaokee, dans yarışmaları, defile gibi bireysel aktivitelerde her milletten konuk seçilmelidir.

2.2.4. Gösterilerde Kùltürel Farklılığı Kullanma

Gösteriler sezon açılmadan tasarlanır. Provalar yapılır. Bu aşamada konuk profili göz önünde tutulur. Gösterilerde anonslar ve diyaloglar konukların diliyle yapılmalıdır.

Gösterilerde herhangi bir milleti veya dini küçük düşürücü davranışlardan mutlaka kaçınılmalıdır.

2.2.5. Kültürel Farklılıklara Örnekler

➤ Hıristiyanların dini bayramları

- **Paskalya:** Hıristiyanlar, Hz. İsa'nın çarmıhta can verdiği Cuma günü perhiz tutarlar. Et ve hayvansal gıda yemezler. Cumartesi gece saat 24.00'da herkes bir mum yakarak Hz. İsa'nın dirilişini kutlar. Gece yarısı eve döndüğünde kırmızıya boyanmış yumurtalar tokuşturulur. Paskalya, pazar günüdür. Öğle yemeğinde zengin bir sofraya kurulur. Bütün aile toplanır. Saç örgüsü biçiminde yapılmış Paskalya çöreği ise günün vazgeçilmez yiyeceğidir. Paskalya'nın tarihi her yıl değişir.
- **Noel:** Hıristiyanlar her 25 Aralık'ı Hz. İsa'nın doğum günü olarak kutlar. Aralık'ın 24'ünü 25'ine bağlayan gece, "Kalanda" adı verilen Noel şarkıları söylenir. Öğle saatlerinde akrabalar, eş, dost bir araya gelir. Öğle yemeği yenir. Özellikle çocuklar için çam ağaçları süslenir. Aile üyelerinin aldığı hediyeler yılbaşına kadar bu ağacın altında tutulur.
- **Yılbaşı:** Hıristiyanlara göre takvim yılının başlangıcı 1 Ocak olarak kabul edilir. 31 Aralık akşamı Noel şarkıları söylenir. Çocuklara armağanlar ve para verilir. Yılbaşı gecesi gelenekselleşmiş hindi yemeği yenir. Dans edilip eğlenilir. Ortodoks Rumlar yıl boyunca uğur getirsin diye evlerinde, iş yerlerinde nar kırarlar.

➤ Yahudilerin dini bayramları

- **Tu-Bişvat:** Tarımsal takvimin ilk günüdür. Bugün ağaç dikmek gelenek haline gelmiştir. Museviler "Ağaç Bayramı" olarak da kutlamaktalar. Bugün meyve yeme geleneği hala sürmektedir.
- **Şavuet:** "Hasat Bayramı" olarak bilinir. Ayrıca Hz. Musa'ya "10 Emir'in" bu günde verilmiş olduğuna inanılır.
- **Roş Aşana:** Musevilerin yeni yıl bayramı olarak kutlanır. Bugün dost ve akrabalar ziyaret edilir. Küs olanlar barışır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Çevrenizde bulunan konaklama tesislerinin konuk profillerinden yola çıkarak bir ülke seçiniz. Seçtiğiniz ülkenin kültürel özelliklerini araştırınız. Elde ettiğiniz bilgilerin eğlence hizmetlerine nasıl uyarlanabileceği ile ilgili bir rapor hazırlayınız. Hazırladığınız raporu sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

İŞLEM BASAMAKLARI	ÖNERİLER
<ul style="list-style-type: none">➤ Çalışma yapacağınız ülkeyi belirleyiniz.➤ Çeşitli kaynaklardan seçtiğiniz ülkenin kültürünü araştırınız.➤ Konunuz ile ilgili kullanılmak üzere görsel materyaller toplayınız.➤ Çevrenizdeki çeşitli işletmelerde uygulamalarla ilgili bilgi toplayınız.➤ Elde ettiğiniz verileri yorumlayınız.➤ Elde ettiğiniz bilgileri yaratıcılığınızı kullanarak eğlence hizmetlerinde kullanılacak şekilde uyarlayınız.➤ Sonuçları rapor haline getiriniz.➤ Sonucu öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla değerlendiriniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Planlı olunuz.➤ İnternette yararlanınız➤ Seçtiğiniz yörenin tören ve seremonilerini araştırınız.➤ Seçtiğiniz yörenin mutfak kültürünü araştırınız.➤ Seçtiğiniz yörenin müzik kültürünü araştırınız.➤ Daha sonra çalışmalarınızda size yardımcı olacak görsel materyaller için fotoğraf ve video çekimlerini yapınız.➤ Tesisin DJ'inden kullanılacak müziklerle ilgili olarak bilgi alınız.➤ Tesisin kültürel içecekli akvitelerini inceleyiniz.➤ Programı videoya kaydediniz.➤ Dikkatli ve titiz çalışınız.➤ Sorumluluk sahibi olunuz.➤ Çalışmanızla ilgili olarak katalog veya görsel materyaller hazırlayabilirsiniz.➤ Hazırladığınız çalışmayı sunum öncesinde tekrar gözden geçiriniz.➤ Rapor hazırlayınız. Sunum yapınız.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre kendinizin ya da arkadaşınızın yaptığı çalışmayı değerlendiriniz. Buna göre, “Evet / Hayır” seçeneklerinden uygun olanı işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1	Çalışacağınız ülkeyi belirlediniz mi?		
2	Çeşitli kaynaklardan seçtiğiniz ülkenin kültürünü araştırdınız mı?		
3	Konunuz ile ilgili kullanılmak üzere görsel materyaller topladınız mı?		
4	Çevrenizdeki çeşitli işletmelerde uygulamalarla ilgili bilgi topladınız mı?		
5	Elde ettiğiniz verileri yorumladınız mı?		
6	Elde ettiğiniz bilgileri yaratıcılığınızı kullanarak eğlence hizmetlerinde kullanılacak şekilde uyarladınız mı?		
7	Sonuçları rapor haline getirdiniz mi?		
8	Çalışmanızın değerlendirmesini yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

İşaretleme sonucunda “**hayır**” cevabı vererek eksik olduğunuzu tespit ettiğiniz konuların, tekrar uygulamasını yaparak eksiklerinizi tamamlayınız. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Eksiklerinizi araştırarak ya da öğretmeninizden yardım alarak tamamlayabilirsiniz.

Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümlelerle boş bırakılan yerlere uygun ifadeleri yazınız.

1. Konaklama tesisinin konuk profiline belli olması
açısında çok önemlidir.
2. Konukla diyalog kurulurken ve
olmaya dikkat edilmelidir.
3. Broşürler.....,..... ve bilgiler verir.
4. kaynaklar bir ülkenin kültürünü öğrenmede en etkili yoldur.
5. Konuklarla bire bir iletişimde uygun davranmak
onları rahatlatır.
6. Animasyon gösterilerinde herhangi bir veya.....
küçük düşürücü davranışlardan mutlaka kaçınılmalıdır.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki cümleleri doğru “D” veya yanlış “Y” olarak değerlendiriniz.

1. (...) Kültürün nesilden nesile aktarılması kuşaklar arasında manevi bağlar kurar.
2. (...) Ülkelerin yurt dışında tanıtılmasında kültürel ve sanatsal faaliyetlerin büyük etkisi vardır.
3. (...) Maddi kültür, toplumun yarar elde etmek amacıyla kullandığı her türlü araçlardan oluşmaktadır.
4. (...) Manevi kültür ise toplumsal yaşayıştan kaynaklanan ortak duygu ve düşüncelerdir.
5. (...) Maddi olmayan kültür, maddi kültürdeki değişmeye ayak uyduramıyorsa (uyum sağlayamıyorsa) bu duruma **kültürel emperyalizm** denir.
6. (...) Bir toplumda çeşitli alt kültürlerin bulunması, olumsuz bir durum değildir. Alt kültürler milli kültürü zenginleştirir ve hareketlilik kazandırır.
7. (...) Kültür biyolojik kalıtım veya soya çekimle değil, öğrenme yoluyla sonradan kazanılır.
8. (...) Gelenekler, toplum tarafından alışagelmiş ve yaygın olarak kullanılan davranış biçimleridir.
9. (...) Büyük, köklü ve medeni milletler, var olmalarını milli kültürlerine borçlular.
10. (...) Halk oyunları genel olarak bazı doğu olaylarının taklit edilmesi ile oluşmuştur.
11. (...) Halk oyunları isimlerini, yaratıcısının kişinin adından, coğrafi bölge adından, tabiat olaylarından ve içerdiği konudan alır.
12. (...) Çok özgün olan Anadolu kültürü ve coğrafyası Türk mutfağının özelliklerinin oluşmasında büyük ölçüde etkili olmuştur. Anadolu’da dört mevsimin yaşanması, her zaman taze sebze ve meyvenin bulunması mutfak kültürünün oluşmasında çok önemli yer tutmuştur.
13. (...) Çorba genellikle Türk mutfağının başlangıç yemeği (antre) değildir.
14. (...) Tören ve seremoniler bir ülkenin ulusal bayramlarında veya özel törenlerinde yapılır.
15. (...) Gölge oyunu insanları yüceltmek, güldürmek ve ilkel dinlerin topluma belli bir düzen vermek için faydalandıkları bir sanat dalıdır.
16. (...) Hacivat’ın semai söyleyerek perdeye geldiği, perde gazelini okuduktan sonra Karagöz’ü çağırdığı ve Karagöz’le Hacivat’ın kavga ettikleri giriş bölümüne **mukaddime** denmez.
17. (...) Karagöz oyununda asıl hikayenin anlatıldığı ve diğer tiplerin perdeye geldiği bölüme **fasıl** denir.
18. (...) Hikâye anlatmak olan meddahlık taklit yapma sanatıdır.
19. (...) Geleneksel müzik ortak bir biçim içinde yaratılıp üretildiği zamandan bugüne kadar yaşayan, bulunduğu yöre ve çevrelerde sevilerek sıklıkla çalınan, söylenen ve çoğunlukla anonim müziklerdir.
20. (...) Geleneksel müzikte belli bir ölçü ve ritmik yapıya bağlı kalmaksızın serbestçe ve doğaçlama biçiminde söylenenlere “kırık havalar” denir.

21. (...) Guest contact (aktivitenin olmadığı boş vakitlerde konukla ilgilenme) konukla yüz yüze görüşmenin en yoğun yapıldığı zamandır.
22. (...) Konukların ülkelerini tanıtan broşürlerini okumak onların kültürünü öğrenmede çok önemli yer tutar.
23. (...) Görsel kaynaklar bir ülkenin kültürünü öğrenmede etkili bir yol değildir.
24. (...) Konuklarla iletişimde din, ırk veya politik konular konuşulmaz.
25. (...) Aktivite programlarında bir dini veya milleti küçük düşürücü davranışlardan mutlaka kaçınılmalıdır.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ -1'İN CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	D
7	Y
8	D
9	D
10	D
11	Y
12	D
13	D
14	D
15	D

ÖĞRENME FAALİYETİ -2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Personel planlaması
2	Seviyeli, samimi ve güler yüzlü
3	Güncel, kısa ve öz bilgiler verir.
4	Görsel
5	Konuk kültürüne
6	Milleti veya dini

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	D
7	D
8	D
9	D
10	D
11	D
12	D
13	Y
14	D
15	D
16	Y
17	D
18	D
19	D
20	Y
21	D
22	D
23	Y
24	D
25	D

DEĞERLENDİRME

Ölçme soruları cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız sorularla ilgili öğrenme faaliyetini tekrarlayınız. Tüm cevaplarınız doğru ise bir sonraki modüle geçiniz.

KAYNAKÇA

- EROL Atamer, EKE Uğur, **Sosyoloji Ders Kitabı**, Pasifik Ders Kitapları A.Ş. Ankara.
- SEVİN Nureddin, **Türk Gölge Oyunu**, MEB Yayınları, İstanbul, 1968.
- HALICI Fevzi, **II. Uluslar Arası Yemek Kongresi** (Nurettin Doğanbey'in Makalesi), Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Konya, 2001.
- Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Milliyet Yayınları
- www.karagoz.com
- www.kulturturizmbakanligi.gov.tr